

Lausunto yhteiskäsittelylupahakemuksesta

138/10.03.00.05/2017

Tekla 02.05.2017 § 78 Valmistelija: vesihuoltoinsinööri Kalle Maaranen, puh. 044 769 3015, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Heinolan kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta pyytää lausuntoa Egerstan Oy:n jättämistä erillisistä maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaisista hakemuksista, jotka on lausuntopyynnössä mainitun mukaan yhdistetty ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiseksi yhteislupahakemukseksi. Lausuntoa on pyydetty 2.5.2017 mennessä. Lausunnon antamiseen on pyydetty ja saatu lisäaikaa 10.5.2017 asti.

Valmistelu on tehty vesihuoltolaitoksen näkökulmasta.

Lausuntopyynnön liitteenä olevan hakemusta koskevan kuulutuksen mukaan:

”Kiinteistö, jolla toiminta sijaitsee:

Heinolan kaupungin Härkälän kylän tilat Suppa 111-404-3-210 ja Markkula 111-404-3-172.

Hakemuksen sisältö:

Egerstan Oy on jättänyt erilliset maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain mukaiset lupahakemukset. MAL 4 a § ja YSL 47 a §:n mukaan maa-ainesten ottamista koskeva lupahakemus ja samaa hanketta koskeva ympäristölupahakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Lupaviranomainen on yhdistänyt lupahakemukset ympäristönsuojelulain ja maa-aineslain mukaiseksi yhteislupahakemukseksi.

Lupaa haetaan maa-ainesten ottamiselle ja soran murskaukselle siirrettävällä murskauslaitteistolla 10 vuodeksi. Alue, jota hakemus koskee, sijaitsee vedenhankinnan kannalta tärkeällä Syrjälänkankaan (0608905) pohjavesialueella.

Kaivualueen pinta-ala 4,42 ha ja haettu soran ja hiekan kokonaisttomäärä on 475 000 k-m³. Arvioitu vuotuinen ottomäärä on 47 500 k-m³. Pohjaveden pinnan ylimmäksi korkeustasoksi on mitattu +130,00 (N2000) ja maa-ainesten enimmäisottamissyvyys on hakemuksen mukaan +134,00 (N2000).

Alueella murskataan alueelta otettavaa soraa noin 70 vuorokautta vuodessa. Murskausta suoritetaan arkipäivisin ma-pe klo 7-22. Murskauksessa käytetään sähkökäyttöistä murskauslaitteistoa, jonka sähkö tuotetaan polttoöljykäyttöisellä aggregaatilla.

Hakemus sisältää kuvauksen toiminnasta, sen aiheuttamista mahdollisista ympäristövaikutuksista sekä näiden vähentämistä koskevista toimenpiteistä.”

Yhteiskäsittelylupahakemuksen mukainen hanke sijaitsee Heinolan yhdyskunnan kannalta tärkeällä pohjavesialueella ja pohjaveden muodostumisalueella. Lisäksi se sijaitsee puolittain Syrjälänkankaan vedenottamon valuma-alueella ja ohjeellisella kaukosuojavyöhykkeellä. Vedenottamon valuma-alueella pohjavedet virtaavat vedenottamon suuntaan, joka on ottamisalueesta noin 750 metrin etäisyydellä.

Pohjavesien virtaussuuntia havainnollistava kartta raportista vedenottamoiden valuma-alueet ja vedenhankinnan kehittämiskohteet (Ramboll Finland Oy 17.11.2014, kartan pvm. 11.11.2014) on esityslistan liitteenä.

Syrjälänkankaan vedenottamo on Heinolan vedenjakelun ja maankäytön kehittymisen kannalta tärkeä. Vedenottamo vastaa nykytilanteessa vedenjakelusta Syrjälänkankaan teollisuusalueelle ja taajamaan sekä taajamasta Myllyojalle asti. Tarkoituksena on suunnitella Urheiluopiston vedenottamon, Syrjälänkankaan vedenottamon sekä keskustan painepiirien yhdistäminen vuoden 2017 aikana. Painepiirien yhdistäminen mahdollistaisi sen, että Syrjälänkankaan vedenottamon vettä voitaisiin tarpeen vaatiessa johtaa myös urheiluopiston alueelle tai keskustaan. Painepiirien yhdistäminen nähdään tärkeäksi koko kaupungin vedenjakelun paremman turvaamisen kannalta ja Syrjälänkankaan vedenottamolla on asiassa merkittävä rooli.

Käynnissä olevan urheiluopiston ja sitä ympäröivän alueen vesihuollon yleissuunnittelutyön mukaan on nähtävissä, että tulevaisuudessa urheiluopiston vedenottamon talousvesi tulee käytetyksi urheiluopiston ja sitä ympäröivän alueen vedenkäytön tarpeisiin. Tämä korostaa Syrjälänkankaan vedenottamon merkitystä Vierumäen taajaman ja Syrjälänkankaan teollisuusalueen vedenjakelussa. Parhailtaan rakenteilla oleva Heikkimäen teollisuusalueen vesihuolto on suunniteltu perustuen Syrjälänkankaan vedenottamolta saatavaan veteen ja vedenottamo mahdollistaa myös sen, että alueelle voi sijoittua runsaamminkin vettä käyttävää teollisuutta.

Syrjälänkankaan vedenottamon rakentamisen kustannuksiin ovat osallistuneet myös Asikkala ja Nastola (nykyinen Lahti), joille siitä on

myös valmius johtaa vettä normaali- ja poikkeustilanteessa.

Maakuntakaavassa alue on merkitty rajauksella ”pv eli tärkeä vedenhankintaan soveltuva pohjavesialue”. Vesilaki 27.5.2011/587, <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110587>:

”1 luku, 3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9) vesitaloushankkeella vesi- tai maa-alueella toteutettavaa toimenpidettä tai rakennelman käyttämistä, joka voi vaikuttaa pinta- tai pohjaveteen, vesiympäristöön, vesitalouteen tai vesialueen käyttöön;

3 luku, 2 §:

Vesitaloushankkeen yleinen luvanvaraisuus

Vesitaloushankkeella on oltava lupaviranomaisen lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä taikka pohjaveden laatua tai määrää, ja tämä muutos:

- 1) aiheuttaa tulvan vaaraa tai yleistä vedenvähyttä;
- 2) aiheuttaa luonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista taikka vesistön tai pohjavesiesiintymän tilan huononemista;
- 3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä tai kulttuuriarvoja taikka vesistön soveltuvuutta virkistyskäyttöön;
- 4) aiheuttaa vaaraa terveydelle;
- 5) olennaisesti vähentää tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuutta tai muutoin huonontaa sen käyttökelpoisuutta taikka muulla tavalla aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vedenotolle tai veden käytölle talousvetenä;
- 6) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa kalastukselle tai kalakannoille;
- 7) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa vesiliikenteelle tai puutavaran uitolle;
- 8) vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen; tai
- 9) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua.”

Maa-ainesten ottamissuunnitelman kohdassa 5 on todettu tarkkailuputkista mitatut ottamisalueen pohjavedenpinnankorkeuden vaihtelut vuoden 2016 aikana. Kohdassa 5 on todettu lisäksi seuraavaa:

”Vuonna 2015 Heinolan pohjavesialueiden yhteistarkkailussa otettiin myös maa-ainesten ottamisalueen pohjavedestä näytteitä analysoitavaksi. Ottamisalueen pohjaveden kloridi- ja sulfaattipitoisuudet ovat alhaisia tarkkailupisteissä. Pohjaveden happipitoisuudet ovat korkeita eikä kohonneita metallipitoisuuksia esiinny. Raudan, mangaanin ja alumiinin pitoisuudet alittavat talousveden laatusuosituksen mukaiset enimmäispitoisuudet. Pohjaveden pH-arvot ovat välillä 6,6...7,1. Kemiallisen hapenkulutuksen arvot ovat alle laboratorion

määritysrajan. Pohjavedessä ei todettu öljyhiilivetyjä.”

Maa-ainesten kestävä käyttö, Ympäristöhallinnon ohjeita I/2009, <http://www.ym.fi/download/noname/%7BD54254A5-77D5-4E95-9C7C-62AEB12E42B1%7D/37543> toteaa ottamissuunnitelman sisällöstä seuraavaa:

”Ottamistoiminnan vaikutukset pohjaveden pinnan korkeuteen ja laatuun arvioidaan sekä ottamisen aikana, että sen jälkeen. Arviointi voi perustua esimerkiksi aikaisempiin pinnankorkeuden ja laadun seurantatietoihin tai ottamisalueen pinta-alaan suhteessa pohjaveden muodostumisalueen pinta-alaan.”

Pidempää seuranta-aineistoa pohjaveden pinnankorkeuksista ottamisalueella ei hakemuksessa ole esitetty. Pohjaveden laatua kuvaavien tekijöiden osalta numeerista aineistoa on esitetty vain pH-arvon osalta. Pidempää seuranta-aineistoa veden laadusta ottamisalueella ei ole esitetty. Hakemuksessa ei ole myöskään esitetty arviota siitä, että miten hanke vaikuttaisi pohjaveden laatuun tulevaisuudessa. Hakemuksen perusteella ei näin ollen voi arvioida sitä, että vaatisiko hanke vesilain 3 luvun 2 §:n mukaisen luvan vesitaloushankkeelle.

Soran murskausta koskien hakemuksessa on esitetty, että alueella murskattaisiin vain emoyhtiö Egerstan Oy:n soranottoiminnassa muodostuvia kiviaineksia. Tämä tarkoittaisi, että kiviaineksia voisi tuoda alueelle murskattavaksi myös muualta kuin siltä alueelta mitä yhteislupahakemuksen maa-ainesten ottamissuunnitelmassa on määritelty. Pohjaveden turvaamisen kannalta menettely ei ole perusteltua.

Esityslistan liitteenä 2

- Lausuntopyyntö
- Kuulutus
- Ottamissuunnitelman piirustukset
- Pohjavesien virtaussuuntia havainnollistava kartta raportista vedenottamoiden valuma-alueet ja vedenhankinnan kehittämiskohteet (Ramboll Finland Oy 17.11.2014, kartan pvm. 11.11.2014).
- Karttaohjelmistosta otettu tuloste

Maa-ainesten ottamissuunnitelma sekä soran murskauksen ympäristölupahakemus ovat kokonaisuudessaan nähtävillä teknisen lautakunnan sähköisessä työtilassa.

Ehdotus:

Teknisen toimen johtaja (TP): Tekninen lautakunta päättää

1. todeta lausuntoaan

Yhteiskäsittelylupahakemuksen mukainen hanke sijoittuisi Heinolan

yhdyskunnan kannalta tärkeällä pohjavesialueelle ja pohjaveden muodostumisalueelle. Lisäksi se sijoittuisi puolittain Syrjälänkankaan vedenottamon valuma-alueella ja ohjeelliselle kaukosuojavyöhykkeelle.

Ympäristölupaviranomaisen tulee pyytää hankkeesta lausunto aluehallintovirastosta sen selvittämiseksi, että tarvitseeko hanke vesilain mukaisen luvan vesitaloushankkeelle. Kyseisessä lausuntopyynnössä tulee olla yhteislupahakemusta paremmin selvitettyä kyseessä olevan ottamisalueen vaikutus olemassa oleviin pohjaveden pinnan korkeuden ja laadun mittaustuloksiin sekä arvio siitä, että kuinka pohjaveden laatu muuttuisi yhteislupahakemuksen mukaisen toiminnan seurauksena tulevaisuudessa.

Mikäli hankkeelle myönnettäisiin lupa, niin olisi siinä erityisen tarkasti huomioitava Heinolan talousvedeksi käytettävän pohjaveden turvaaminen ja riskien minimoiminen.

Hakemuksen mukaisen uuden, määräaikaisen, kymmenen vuoden mittaisen luvan myöntäminen tärkeälle, vedenottokäyttöön käytettävälle pohjavesialueelle ei ole perusteltua. Jos pohjavesialueelle myönnetään lupa soran murskaukseen, niin on luvassa mainittava, että murskattavaksi tuotavan kiviaineksen on oltava lähtöisin samalta alueelta mitä yhteislupahakemuksen maa-ainesten ottamissuunnitelmassa on esitetty.

2. liittää lausuntoonsa tämän pykälän pöytäkirjan otteen liitteineen.

Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Muutoksenhaku: muutoksenhakukielto

Tiedoksianto: Kopio Ympäristö- ja rakennuslautakunta